

pa narediš, če izbereš primeren ploč in vanj vdolbeš luknje, kakeršne ti kaže podoba. Izdolbi pa jih le toliko globoko, da ostane še dno, v katero zvrtaš luknjico za odtok vode. Kadar si to naredil, prereži ploč podolgoma skozi sredo lukenj, konce pa priredi, kakor razločno kaže podoba. Na konce pridejo namreč zareze, v katere se vtakne pločevinast žleb, ki vse skupaj drži. Ker ta žleb vse ploč nekoliko od tal odmika, zato je pod plohom dosti prostora za odtakanje vode in prezračevanje.

„Wiener Landw. Zeitung.“

Pouk o kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah.*)

Šolsko vrtnarstvo povzdiga se na Kranjskem vedno bolj in bolj, in to nekoliko zato, ker se veliko bolj zanimajo učitelji za nje, nekoliko zato, ker se teoretično-praktično izobražujejo v kmetijstvu in sadjarstvu na učiteljskih tečajih v Grmu (prej na Slapu). Da bi se pa šolsko vrtnarstvo še na višjo stopinjo vzpelo v naši domovini in da bi učiteljstvo moglo pravih uspehov tega pouka pokazati in s tem ogreti za prekoristno reč tudi one kraje, koder nočejo še napraviti šolskih vrtov ter vpeljati pouka v kmetijstvu in sadjarstvu, to je namen temu spisu.

Učitelj se dandanes toliko lahko izuri in izuči v kmetijstvu in sadjarstvu, da mu ni potreba poskušati šele samemu, ako dobi v oskrbo šolski vrt in pouk v tej panogi. Saj pa je tudi dobro preiskrbljen z učnimi knjigami, kajti poleg mnogih nemških knjig poučujeta ga med drugimi slovenskimi knjigami obče znano Pirčevo „Vrtnarstvo“ in Dolenčevo „Sadjarstvo“. Tako srečna pa ni učeča se mladina. Ona nima niti ene učne knjige, katero bi mogla, bodisi pri pouku samem, ali pa zlasti kadar izstopi iz šole, rabiti. Vse dosedanje knjige o kmetijstvu in sadjarstvu so za mladino preobširne. Treba

je, da se ji da v roko taka knjižica, po kateri se v šoli uči in katere tvarina ji je vsa znana. Tako knjigo, ne prepisano iz strokovnih knjig, temuč zloženo na podlogi izkušenj pri praktičnem pouku v šoli in sicer izkušenj vseh učiteljev, sestaviti in dati mladini, bodi skrb vseh nas učiteljev. Pri dandanašnjem pouku v kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah pa učitelji nimamo nikakega predpisanega učnega načrta niti določene učne tvarine, niti učbe, po kateri bi poučevali. Vsak poučuje po svoje. Zedinimo se in določimo si enoten učni načrt, enotno učno tvarino in učbo kmetijstva in sadjarstva po šolah našega okraja. V to svrhu podajem Vam učni načrt, učno tvarino in učbo, po kateri uže nekaj let poučujem v ljudski šoli Dolenje-Logaški. Vem, da ta razdelitev ne bode ugajala popolnoma vsem krajem, večkrat se praktične vaje vsled vremena tudi ne morejo tako vršiti, a učitelj si v takem slučaju lahko sam pomaga. Prosim Vas, preberite in preudarite na vse strani

ta načrt, in v dan konferencije naj se po izkušnjah strokovno pretrase, in potem na podlogi tega z združenimi močmi napravljenega načrta, spiše metodično navodilo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu za ljudske šole našega okraja — knjižica primerna mladini.

Učni načrt in učna tvarina.

Kmetijstvo in sadjarstvo poučuje se v ljudski šoli v Dolenjem Logatci po 50 ur na

leto; 25 ur je teoretičnega pouka in 26 ur praktičnih vaj na šolskem vrtu in sicer po eno uro teorije in eno uro prakse v vsakem tednu. Poučujejo se dečki 3. razreda in iz ponavljalne šole. V tem tečaju si morajo pridobiti otroci:

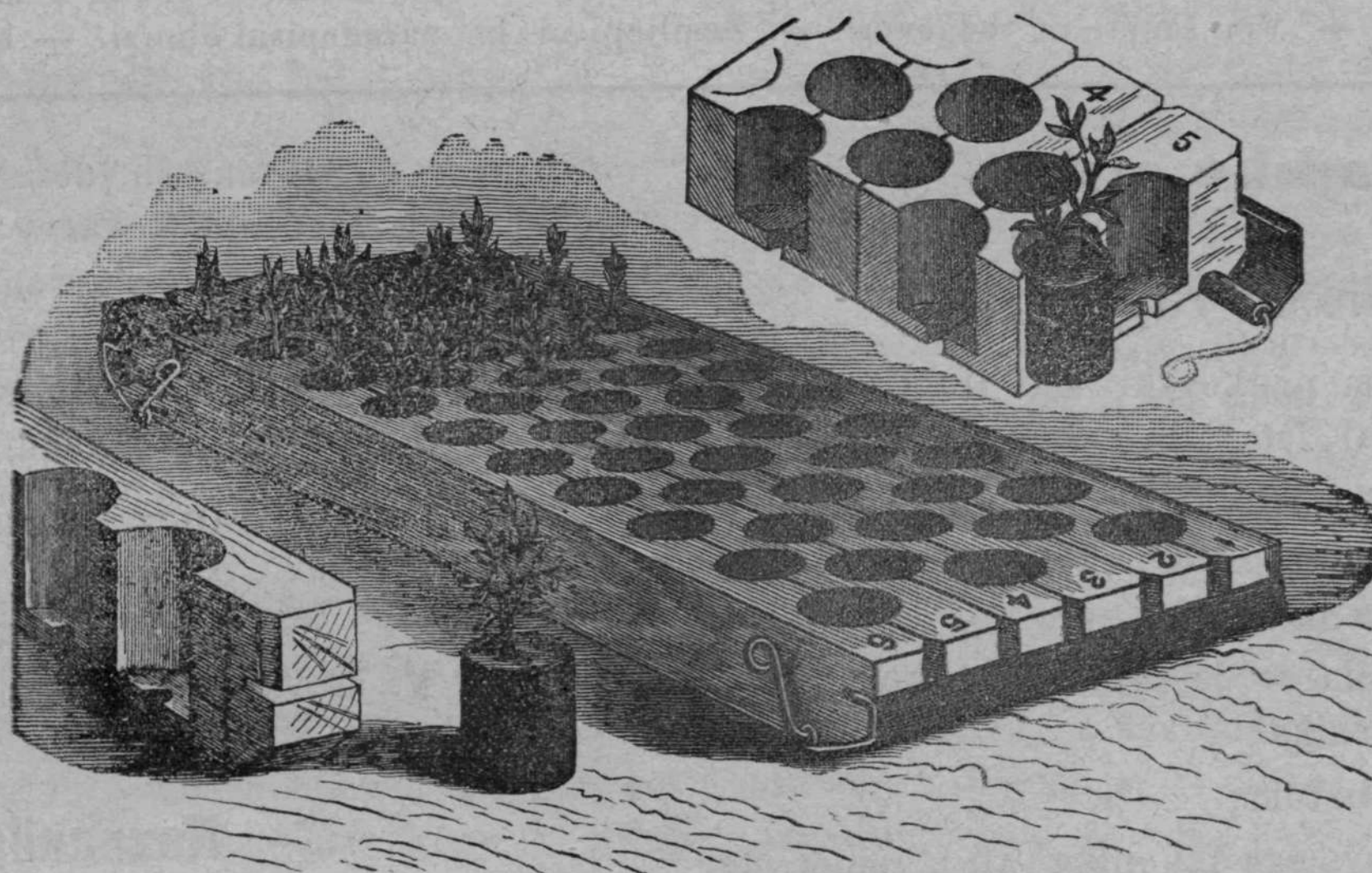
- 1.) nekaj znanja o kmetijstvu sploh,
- 2.) korenito znanje o sadjarstvu,
- 3.) nekoliko vednosti o zelenjadarstvu in cvetličarstvu,
- 4.) vednost o kmetijskih postavah.

V. Ribnikar.

(Konec prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 97. Kupil sem lani na Čateži na Dolenjskem belega vina, katero mi je došlo ob najhujši vročini, t. j. 25. julija. Pretočil ga nisem precej, in po-



Podoba 1. in 2.

*) Predlog za letošnje okrajno učiteljsko zborovanje v Logatci, da se namreč izda za Logaški okraj učni načrt z učno tvarino in učbo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah ter na podlogi tega spiše metodično navodilo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu — knjižica primerna šolski mladini. Ta predlog pošlje se vsem šolskim voditeljem tega okraja mesec dni pred zborovanjem v pregled, da lahko na dan konferencije vsak svoje izkušnje v tej reči objavi.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 21. maja 1890.

Obs eg: Pouk o kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah. — Plesniva krma. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Pouk o kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah.

(Dalje.)

Načrt učbe.

Teoretični pouk.

1. ura.

Kaj je kmetijstvo? (Travnik, senožet, njiva, gozd, razna zemlja, zboljševanje senožeti, travnikov, zemlje.)

2. ura.

Gnoj. (Stelja, naprava gnojišč in gnoja, spravljanje gnoja, napake sedanjih gnojišč.)

3. ura.

Rastline, katere sadi in seje kmetovalec. (Žita, krmske rastline, gomolje, drevje gozdno in sadno.)

4. ura.

Sadjarstvo. (Razno sadno drevje — domače in tuje.)

5. ura.

Pomnožitev sadorodnih rastlin. (Seme, potaknenci, grobanice, korenični izrastki, razdeljena materna rastlina.)

6. ura.

Požlahtnitev sadorodnih rastlin. (Razne požlahtnitve: naklad, sklad, za lub, z očesom.)

7. ura.

Požlahtnitev sadorodnih rastlin (Cepiči, orodje, cepilna smola.)

8. ura.

Vzgojevanje požlatnjenih drevesec. (Sprava pred saditvijo, saditev, vzgojevanje in oskrbovanje 1. leto.)

9. ura.

Vzgojevanje požlahtnjenih dreves. (Vzgojevanje in oskrbovanje 2., 3. in 4. leto.)

10. ura.

Vzgojevanje požlatnjenih dreves. (Vzgojevanje in oskrbovanje, 5. leto, druga požlahtnitev, vzgojevanje krone.)

11. ura.

Presaditev dreves iz drevesnice na stalen prostor. (Čas izkopavanja, stalni prostor, zemlja, saditev, vežnja, obramba škodljivcev.)

12. ura.

Oskrbovanje sadnih dreves na stalnem prostoru. (Oskrbovanje vsajenih, starejših dreves, jesensko mazilo, obrezovanje, okopavanje, gnojenje spomladi, po leti in jeseni.)

13. ura.

Oskrbovanje starejših dreves. (Nerodovitnost dreves, pomladitev, špalirji.)

14. ura.

Bolezni dreves in zdravljenje. (Rak, trhljivost, smolika, oskrumbe, mah, snetivost, rja, zmrzlina, medlost, suhotica.)

15. ura.

Škodljive živali. (Zajec, miš, domača živina, uš, krvna uš, vrabec, hrošči, veliki in mali pedec, gosenice, mravlje itd.; postava z dne 17. junija 1870.)

16. ura.

Koristne živali. (Krt, ptice; postava z dne 17. junija 1870.)

17. ura.

Kako z zrelim sadjem ravnati. (Obiranje, spravljanje, sušenje, pošiljanje.)



18. ura.

Mošt. (Naprava, oskrbovanje.)

19. ura.

Slivovec in druge pijače (Naprava in nadaljno oskrbovanje.)

20. ura.

Vrste sadne. (Jabolka, namizno sadje, sadje za kupčijo in dom.)

21. ura.

Vrste sadne. (Hruške, namizno sadje, sadje za kupčijo in dom.)

22. ura.

Vrste sadne. (Češplje, slive, ringlo, češnje itd., namizno sadje, sadje za kupčijo in dom.)

23. 24. ura.

Ponavljjanje.

(Konec prih.)

Plesniva krma.

Velikokrat zaradi neugodnega vremena mnogo krme ni moči suhe spraviti, in zatoraj splesni. Prav je toraj, da izpregovorimo, kako vpliva taka krma na zdravje naših domačih živali in kako se da njena škodljivost pomanjšati.

Plesen sestoji iz nitkastih, s prostim očesom čisto komaj razločnih rastlinic (glivic), pokaže se pa na raznih živilih ki so postala vlažna ali so spravljena po vlažnih, zaduhlih krajih. Iz prva so plesnove glivice jako nežno, belo pletičje, ki sčasoma porumeni, pordeči, pozeleni, porjavi ali počrni in se vedno bolj drobi, ker sestoji iz mnogobrojnih, kaj majhnih stvorov. Te glivice povzročajo, da se krma kemično razkroji in jo toraj spridijo. Če človek ali žival uživa plesnivo hrano, lahko zboli ali pa celo umrje.

Pred vsem lahko gotovo trdimo, da je plesniva krma manj redilna in tečna, ima pa tudi drugih škodljivih lastnosti, in primerjamo jo celo lahko z strupom. Ob kratkem izpregovorimo o boleznih, katere povzroča plesniva krma, ozirajoč se na živila, ki so pri nas navadna.

Če konji zobljejo plesniv, zaduhlo dišeč oves, ohromi jim včasih jezik in zadnji del, vname se jim pa tudi želodec in črevo, in žival pogine v malo dneh. Najnavadnejša bolezen, ki jo dobe konji, če zobljejo tak oves, pa je močenje. Živali mnogokrat in mnogo močijo, in moča jim je kot voda čista, zelo so žejne, otožne in hujšajo. Mnogokrat tudi vsled plesnive zobi žival ne mara več jesti, dobi grižo ali pa zboli na ledvicah. Plesnivemu zrnju se vselej plesen niti ne vidi, in tu odločuje duh.

Plesnivo seno pa različno vpliva po tem, kakeršne vrste in starosti je živina. Jagnjetom se od njega vname pljučna mrena, konji dobodo sapniški in pljučni katar, vnamejo se jim ledvice, tako da take živali težko sopo.

Govedom se kaj rad vname gobec, in tudi slinijo se. Poleg tega taka krma kaj rada povzroči želodčni in črevesni katar, vnetje ledvic in pri govedih črevesno kivavenje. Breje krave pa rade zvržejo, če se jim poklada plesnivo seno. Ravno tako plesniva slama lahko povzroči naduho, vnetje črev in želodca in plučne katar, če se tudi ne poklada, ampak rabi le za steljo. Le mimogrede bodi omenjeno, da se na rži zelo često nahajajo rožički, ki so kaj nevaren strup zlasti brejim živalim.

Kako se zboljša plesniva krma? Prav za prav bi se taka krma ne smela pokladati, a žal, marsikako leto se po tem ravhati ni mogoče. Gledati toraj moramo, da kolikor mogoče pomanjšamo škodljivost take krme, kajti popolnoma popraviti se izprijena krma ne da. Splošno veljavna pravila za porabo take krme so naslednja:

1. Taka krma se sme pokladati le v malih množinah in le z dobro krmo pomešano.

2. Ob taki krmi mora se dajati živini sol, da pospešuje prebavljanje.

3. S tako krmo mora se najprej narediti poskus; če se pokaže škodljiva, mora se popolnoma opustiti.

Zrnje se mora kolikor mogoče na zračnem in suhem shraniti in pogostoma premešati. Dobro je tudi, če se plesnivo zrnje pari ali praži; z visoko toplino se glivice ukončajo in razkrojijo kake strupenine. Dobro je tudi, zrnje pariti, pozneje zračiti in sušiti v sušilnici. Da se ovsu odvzame zaduhlost, dobro je, pomešati ga s prahom od lesenega oglja (na 24 $\frac{h}{g}$ ovsu 1 $\frac{h}{g}$ prahu). S takim prahom pomešan oves naj leži 8—14 dni, potem pa s čistilnico odstranimo oglje. Če oves še ni zaduhlosti izgubil, pomeša se še edenkrat z ogljem, in dalje se tako ravna z njim, kakor je povedano.

Plesnivo seno ali slama se mora najprej izbrati, potem presušiti, prezračiti, pretresti in potem poškopiti s slano vodo. Za mlado živino, ki raste, pa taka krma ni, kajti po njej se slabo razvija, postane zmršena, in lotijo se je kožne zajedalke. Če sušilo ne pomaga, ne ostane drugega, nego da se krma razreže in potem s soparo praži. Manj dobro je, če se le popari, ker vročina, kar je tukaj najvažnejše, tako močno ne deluje. Vsekakor pa moramo biti vzlic vsem tem pripravam kaj previdni, in najboljše je, če se s poskusom najprej preverimo, da je krma neškodljiva.

Razne reči.

* Sejanje balzamin. Da bodo balzamine močno rasle in cvele, posejejo naj se šele sredi aprila v prav tople gnojne grede. Rastline zrasto dosti do junija, koder se na prosto presade, in so veliko lepše in močnejše, nego zgodaj sejane. Balzamina ljubi dobro, mastno zemljo in se mora ob suši pridno zalivati.

* Bolhači so nevarni sovražniki cvetličnjakom in zelenjakom. Ker se boje sence in vlage, pokrivajo naj

prepričamo vse tite, kateri bi, bodisi da jih ne poznajo, bodisi da preveč verjamejo raznesenim govoricam — utegnili še misliti, da ni prav, da se rabi baker proti peronospori.

Grozdi — s hlastinami vred — takih trt, katere so se obilno poškopile z bakreno-apneno zmesjo z 8% bakrenega vitrijola — po prvotni formuli — imajo v vsakem kilogramu povprečno po 6 miligramov bakra, ki se skoro ves drži, hlastin; iz takega grozdja narejen mošt nima več nego okoli 1½ miligrama bakra, kateri se po kipenji poleže, tako da ostanejo v litru izčiščenega vina samo desetinke miligrama te rude.

Če pomislimo, da so ti bakreni sledovi ne samo neznatni, ampak da se nahajajo na grozdji, pa tudi v moštu in vinu nerazpustno združeni in da se torej neposredne ne morejo spojiti, razumemo lahko, da ne morejo prav nič vplivati na zdravje. Poudarjati pa moramo, da smo našli te sledove na grozdji takih trt, katere so bile škropljene z močno zmesjo, in ko je po škropljenju nastopilo precej suho vreme; veliko manjši, ali kar neznatni sledovi, se kažejo pa tedaj, kadar se trte škrope z raztanjšano zmesjo, imajočo 2 do 3% bakrenega vitrijola, in kadar jih je pogosto deževje izpiralo.

Zdravniki zapisujejo otrokom ob nekaterih kožnih boleznih po večkrat do 50 centigramov, kar je enako 500 miligramom raztopljenega bakrenega sulfita, pa ne nastajajo vsled tega nobeni hudi nasledki.

V prav mnogih jedilih in pijačah, ki jih uživamo po kaj več, nahaja se baker v razpuščljivem stanju ter prihaja od posod, v katerih se ona jedila in pijače pripravljajo, in to v veliko večih množinah, nego v vinu škropljenih trt. Da ne navajamo drugih, naj omenimo sočivnih konserv in posebno graha in fižolčka v konservah, katere po mnogih doželah vsak dan uživajo, dasi imajo v vsakem kilogramu do 200 miligramov bakra; potem piva, katero pijo v Gorici in po drugod, pa tudi vode, napeljene po bakrenih ceveh; oboje je pogostoma veliko bolj napojeno z bakrom, nego zgoraj omenjene vino.

Naposled so vino, katero so v zadnjih petih letih pridelali po vinogradih, škropljenih z bakrenim vitrijolom, povsod radi kupovali, ker je bilo narejeno iz popolnoma zrelega grozdja, pa tudi po viših cenah, nego vino iz neškropljenih vinogradov; prvo je pošlo v kratkem času in nihče ni tožil zaradi nasledkov, drugo pa je ostalo v kletih, če se ni pokvarilo ali pa prodalo po ničevi ceni.

To je nedvomna resnica, ki bi morala po vsem tem, kar smo zgoraj razložili, prepričati tudi najtrdovratnejšega neverneža, posebno pa tiste, kateri se dajo po praznem blebetanju pregovoriti, da v svojo največo škodo nič ne store zoper peronosporo. Iz „Gosp. lista.“

Pouk o kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah.

(Konec.)

Praktične vaje.

1. ura.

Razkazovanje šolskega vrta. (Jablane, hruške, češplje, špalirji.)

2. ura.

Spravljanje sadno. (Obiranje, razvrstitev, spravljanje.)
Zboljšanje zemlje. (Ilovnata, peščena zemlja.)

3. ura.

Jesenska vežnja špalirjev. Izkopavanje drevesec iz sejalnice. (Razbiranje [sortiranje] in sprava teh drevesec za zimo ali priprava za saditev.)

4. ura.

Izkopavanje dreves iz drevesnice. (Obrezovanje, sprava, oziroma priprava za saditev.)

5. ura.

Izkopavanje pikiranih drevesec. (Sortiranje, sprava.)
Saditev pikirancev.

6. ura.

Šaditev dreves na stalno mesto. (Priprava jame, zemlja, saditev, kolec, vežnja, obramba.)

7. ura.

Sprava vrtnic in drugih cvetlic ter semen po zimi. (Beljenje drevesnih debel z apnom itd.)

8. ura.

Okopavanje dreves, gnojitev, smukanje listja, obiranje goseničnih zapredkov.

9. ura.

Sejanje semena sadorodnih rastlin.

10. ura.

Požlahtnitev. (Priprava cepiča, zarez, stopnja po mladikah vrbovih, trnovih i. d. toliko časa, da se vsi otroci privadijo.)

11. ura.

Požlahtnitov. (Nadaljevanje prejšnjega, oziroma poskušnja o napravi cepiča, priprava podloge, vežnja.)

12. ura.

Obrezovanje dreves na vrtu. Naprava cepičev, potaknencev. (Sprava.)

13. ura.

Požlahtnitev divjakov v roki. (Jablane.)

14. ura.

Požlahtnitev divjakov v roki. (Hruške.)

15. ura.

Čiščenje lubadi; obrezovanje poškodovanega drevesa.

16. ura.

Obrezovanje pikirancev; razdelitev maternih rastlin; izkopavanje koreničnih izrastkov.

17. ura.

Obrezovanje in okopavanje v drevesnici.

18. ura.

Opravila v drevesnici. Zdravljenje bolnih dreves na šolskem vrtu ali po drugih v šolskem okolišči.

19. ura.

Pikiranje, grobanje, saditev dreves, vežnja špalirjev-vrtnic itd.

20. ura.

Saditev drevesec v drevesnico; goojenje.

21. ura.

Požlatnitev v sklad; pomladitev starih dreves; požlatnitev za lubad.

22. ura.

Saditev sočivja. (O sočivji nekaj teoretičnega pouka, katerega se lahko udeležujejo tudi deklice, ker se pri nas s to panogo kmetijstva peča le ženstvo.)

23. ura.

Cvetlice. (Nekaj teoretičnega pouka, katerega se lahko udeležujejo tudi dekleta.)

24. ura.

Pletev sejalnice, pikirnih leh in drevesnice.

25. ura.

Penciranje v drevesnici, na špalirjih.

26. ura.

Okuliranje sadnih dreves, vrtnic; vzgoja drevesec v drevesnici, gnojitev, škropljenje o suši itd., kakor kaže vreme in rašča rastlin.

V Dolenjem Logatci, dne 13. aprila 1890.

V. Ribnikar.

Razpošiljatev perutnine.

Ako hoče gospodar, ki se peča z rejo perutnine (kokoši, golobov itd.) svoje blago z železnico, pošto itd.



Podoba 1.

sploh kam daleč poslati, skrbeti mu je za primeren način. Posoda za razpošiljanje mora biti zaradi drage vozarine kolikor mogoče lahka ali vendar trdna, sploh taka, da pride žival v namenjeni kraj v dobrem stanu. Podoba 1. kaže pletenico za razpošiljanje perutnine. Spletana je iz vrbovih šib in zadostuje vsem potrebam. Ker tako pletenico naredi vsak, ki zna cajne plesti, zato si jo je lahko in za majhen denar priskrbeti. Tako

pletenico nemški strokovni list „Oeconom“ prav zelo priporoča, in po njem smo tudi mi posneli ta članek.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 102. V naši šolski drevesnici so naredile miši to zimo veliko škode med enoletnimi pikiranci ter tudi med divjaki, katere smo bili jeseni dobili iz Gradca ter jih prisuli. Kako se miši najlaže preženejo, in ali kaže cepiti one divjake, ki imajo nekatere korenine še ne oglodane ali le na pol? (H. v P.)

Odgovor: Najbolje in najzanesljiveje se miši preženo s fosforovimi osvaljki, katerih je dobiti v lekarni. Osvaljke denite v mišje luknje, katere potem zakrijte. Paziti je, da do teh strupenih osvaljkov ne pridejo potem mačke, psi itd., ali celo otroci. Naravno je, da se bodo prijeli divjaki, kateri nimajo še popolnoma uničenih korenin, a rasli bodo toliko slabše, kolikor manj zdravih imajo korenin. S takimi močno poškodovanimi divjaki boste pa imeli malo veselja, če tudi ostanejo živi, zato Vam zelo priporočamo, rajši odstranite slabe divjake.

Vprašanje 103. Imam več lepih vrst ringlo, ki vsako leto močno cveto, a kadar postane plod debel kot lešnik pa odpade. Zapazil sem, da delajo to kvaro majhni hrostitki, podobni onim, ki listje zavijajo in v njem jajca neso. Ali je kateri pomoček proti tem kvarljivcem? (J. K. v B. pri Trstu.)

Odgovor: Prav trdite, kvarljivec na ringlo, je hrostek podoben zavijaču, ki ga imenujemo slivoder. O slivoderu piše prof. Erjavec: Zelene, na pol dorasle češplje, slive in črešnje v nekaterih letih močno padajo z drevja. Naš kmet pripisuje to navadno kaki rosi in pusti olevke ali unitke — tako namreč po raznih krajih imenujejo to nezrelo, pierano odpadlo sadje — ležati na tleh, da zgnetjo. Seveda se mu niti ne sanja, da v teh odpadkih živi zalega neprijatelj, ki mu je te češplje in črešnje pometal na tla v hrano svojim mladičem. Ako bi bil pobral kedaj tak otinek in ga razklal, našel bi bil v njem črvička, ki blizu šest tednov živi v tej gnilobi in se potem zabode v zemljo. A na vspomlad pride zopet iz zemlje, izpremenjen v lepega hrostka rilčkarja. Poglejmo ga, kaj počenja po drevji. Vede se, kakor drugi njegovi malopridni sorodniki. Gloje popke, obgrizuje brstje in mladike in naposled se plodi. Kmalu potem ima samica opraviti okoli mladega sada. Na pol mu pregrizne petljo, potem gre na sad in zvrta vanj jamico, v katero položi jajce in je potisne do dna. Tenke kožice nad jamico ni odgriznila, temveč jo je le privzdignila, in ko je jajce shranjeno, pritisne jo zopet na jamičo. Zdajci gre nazaj k petlji in jo odgrizne popolnoma ali pa jo pusti viseti na tenki nitki, tako da jo vsak vetrič vrže na zemljo. Slivoder, tako namreč smo krstili tega mičkenega kvarljivca, večji je od obrezača in manjši od zavijača. Brez rilčka meri nekoliko čez štiri milimetre. Bronast je ali pa bakrenast in tenko sivkasto dlakav; rilček, tipalnice in noge so črne. Slivodera primemo najbolj v živo, ako odščipnenega zelenega sadja ne puščamo pod drevjem, temveč vse proti pobiramo in pokončamo. Da ga preženeš, vzpomladi pridno otresaj in otepaj drevesa,